

דברי הימים

ליקוטי דברי תורה על פרשת השבוע

נלקח מספר "שערי חיים" על פרשיות השבוע של מורינו הרה"צ שליט"א

פרשת נשא

גיליון 384

אנא מפניך אברה

מסופר על רבי עקיבא שהיה מהלך בדרך והיו עמו חמור לרכיבה, תרנגול כדי שיעיר אותו לתיקון חצות ונר שיוכל ללמוד גם בחושך. הוא הגיע לעיר אך אנשיה לא נתנו לו להיכנס אליה וכך נאלץ ללון בשדה. בלילה באה רוח וכיבתה את הנר ורבי עקיבא נשאר בחשיכה. לפתע הגיע אריה וטרף את החמור. אחריו הגיח חתול ואכל את התרנגול. נשאר רבי עקיבא בלא כלום ובכל זאת אמר: "כל מה שעושה הקב"ה - לטובה הוא עושה". מאוחר יותר התברר שאכן הכל היה לטובה, באותו לילה התנפלו שודדים על אותה עיר ולו היה לך שם היה גם הוא נתפס. אילולא ככה הנר היו השודדים מגלים את מקומו ולמזלו נטרפו החמור והתרנגול שקולותיהם נשמעים למרחק. הנה כי כך בזכות אותם דברים שלמראית עין נראו רעים - ניצל.

שנה וחצי של מגיפת הקורונה כבר עברנו ואנו רואים את האור החזק שבקצה המנהרה, הן במדינתנו אנגליה והן בארץ זבת חלב ודבש. ברגע שייצאנו מהמגיפה הנוראה שקטפה משפחות רבות מגיל קטן ועד גדול, התבשרנו רעות על האסון הנורא והאימים בעיה"ק מירון בליל ל"ג בעומר בו נהרגו ארבעים וחמישה נפשות ישראל, עשרות משפחות סובלות ודואבות, מאות ואלפי קרובים וחברים במעגלים השונים - כל כך הרבה אנשים שחייהם השתנו לנצח בעקבות האסון. כל אחד חשב מה עליו לתקן כדי שמקרה אסון שכזה לא יקרה שוב אצלנו עדת בית ישראל, והנה שוב הקב"ה שולח לנו סימן עבה שלא מספיק עשינו, וכי שעלינו לעשות עוד תשובה ולפשפש במעשינו עוד.

ידוע הוא מאמר חז"ל כי ארץ ישראל נקנית ביסורים, ולאחרונה סובלים שוב מיליוני יהודים היושבים שם מאת אחינו בני עשו, ורק השבוע התבשרנו על אסון גדול ונורא שקרה אצלנו שוב. אסון הפארענטשעס שאירע בהיכל ה'טישים' החדש של חסידות קארלין סטאלין בגבעת זאב בירושלים התרחש דקות ספורות קודם כניסת החג בעת מעמד 'קביעת המזוזה' בו השתתף האדמו"ר לצד אלפים מחסידיו. ושוב נלקחו שני נשמות קדושות בחטף אל העולם האמת. גם בחסידות שניתן לומר עליה ששמרו יתר על המידה בכל זמן ועת כשמגיפה שרצה בכל מקום וגם לאחריו, וסירבו לקחת כל סיכון. אלא שהפעם, האסון פגע גם בקהילה זהירה זו, כך שחלילה זה יכול לקרות בכל מקום. כשהתבררו ממדי האסון הנורא נשא האדמו"ר דברי כאב בפני אלפי החסידים. בדבריו אמר כי "צריך לקבל דין שמים באהבה", כלשונו, והדגיש כי אין לו שאלות על הקב"ה. והוסיף: "כתוב אנא מפניך אברה, את הקורונה עברנו בשלום, עברנו את האסון במירון אבל לא ניתן לברוח מפני הגזירה". האדמו"ר פרץ בבכי וביקש מהחסידים להתחזק כל אחד כמה שהוא מרגיש שהוא צריך בו חיזוק. "צריך כעת לעשות חשבון הנפש, כל אחד ואחד, לפשפש במעשים".

כמה פעמים נתקלנו באמירות, 'כמה רוע יש בעולם', או 'החיים קשים', ועוד בסגנון זה. יש המרחיבים, ולצערנו מטיחים אמירות כלפי מעלה, כאילו הבורא אחראי על קושי מסוים בחייהם, והביא עליהם רע. כבר לפני כתשע מאה שנה, התייחס הרמב"ם לטענות מעין אלו, כשהוא כותב "אין דבר רע יורד מלמעלה". ישאל כל בר דעת, האין ניתן לומר זאת, הלא הרבה רע נראה בעולם? אך האמת היא, אומר הרמב"ם, שהרבה דברים אנו מביאים על עצמנו, ובלא משים, מתנערים מאחריותנו למעשינו, ואומרים, "זה משמים"... האמנם אין לנו בחירה חופשית? הלא מפורש בתורה "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב, ואת המוות ואת הרע". האין לנו אחריות על מעשינו ובחירותינו?

למשל, אדם שחלה במחלה מחמת שזלזל בבריאותו, הוא אכל מאכלים הגורמים לפגיעה בבריאות, לא עשה פעילות גופנית, וכדומה, האם יוכל לומר 'זה משמים'? הלא הוא בבחירתו, הביא על עצמו את החולי! נכון הדבר שהקב"ה יכול למנוע ממנו את החולי, לרפאותו, אך ודאי זה דבר שלא כהנהגה הטבעית הרגילה, כאן, נדרש שיהיו לו זכויות המגינות עליו, וכמו שאמרו החכמים, 'לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה ויאמר עושין לי נס, שמא אין עושין לו נס, ואם תימצא לומר עושין לו נס - מנכין לו מזכיותיו' (תענית, כ). ונפוץ הוא בדברי רבותינו, שאין סומכין על הנס'.

ברשותכם, אביא שוב את הסיפור שסיפר באותו שבת לאחר האסון מורינו הגר"ח היילפרין שליט"א בשם אביו הגר"א זצ"ל: בעל הדברי חיים איבד את בנו ר' מאיר נתן בצעירותו והיו צריכים לקבורו במהירות קודם כניסת השבת. בליל שבת בעת הסעודה, כששר מנוחה ושמחה שאלה אותו בתו האין אפשר לשיר אחרי כזו מכה? ענה לה: "ההולך בדרך, ולפתע מרגיש מכה על כתפו, הרי בדרך העולם להסתובב ולכעוס על המכה אותו בעוצמה. אך אם יסתובב ויראה שהמכה אותו הוא חברו בכבודו ובעצמו, אזי לא רק שלא יכעס, אלא יחבקנו וישאל לשלומנו. כן אנו צריכים להבין שהמכה שקיבלנו זה עתה הגיע מחבר, זה שחפץ לטובתנו ולטובת הנשמה עצמה". הוסיף ולא יסיף.

ידוע מה שקרה אצל נחום איש גמזו. חכמי ישראל שלחוהו להביא למלך רומי מתנה - תיבה מלאה אבנים טובות ומרגליות. בהיותו באחת האכסניות שבדרך נגנבו ממנו המרגליות ובמקומן מילאו הגנבים את התיבה בעפר. המראה שנגלה לעיניו למחרת בבוקר לא שבר את רוחו וכהרגלו אמר: "גם זו לטובה". כשפתחו את התיבה והמלך ראה את ה"מתנה" חפץ להעניש את ה"חוצפן". אך הקב"ה שלח מיד את אליהו הנביא בדמות אחד השרים, והלה אמר: "אולי זהו העפר בו ניצח אברהם אבי האומה היהודית במלחמותיו וכשהיו זורקים אותו היה פוגע בצד שכנגד כחיצים". מיד ניסו את העפר באחת המלחמות וניצחו בעזרתו את אויבי המלך, לאות תודה העניק המלך לנחום הון רב ושילחו לביתו בכבוד גדול.

לסיום, נתאר לעצמנו אדם חסר ידע רפואי הנכנס להזדר הניתוח ורואה כי הרופאים חותכים באיזמל הניתוחים בכשרו של אדם השוכב על השולחן במרכז החדר. ברגע הראשון הוא יפרוץ בזעקות למראה ההתנהגות האכזרית שנתגלתה לנגד עיניו. אך כשיקבל הסבר על המתרחש תשתנה דעתו מן הקצה אל הקצת. הוא יבין שהמעשה ה"אכזרי" כביכול הוא לאמתו של דבר ניתוח שנעשה במסירות רבה במטרת להציל את חייו של החולה. דוגמא זו ממחישה לנו כיצד דבר הנראה לנו רע יכול להפוך לטוב כשאנו מקבלים את המידע הנתון על מה שעומד מאחוריו. כעת נוכל להבין עד כמה אין לנו את הכלים לטובת אדם דרכי הנהגת הבורא בעולמו, שהרי אין לנו אפילו שמץ מראיית התמונה הכוללת כפי שהיא נראית על ידי הקב"ה.

הצורק

זמני השבת

- 7:05 מנחה וקבל"ש א':
- 7:16 פלג המנחה:
- 7:35 סופ"ז הדלה"נ למנין א':
- 8:39 הדלקת הנרות:
- 8:45 מנחה וקבלת שבת:
- 3:46 עלות השחר:
- 4:58 נץ החמה:
- 8:00 דף היומי:
- 8:57 - 8:21 סופ"ז ק"ש:
- 9:00 שחרית:
- 6:00 מנחה מנין א':
- 6:50 אבות ובנים:
- 9:00 מנחה וסעודה ג':
- 10:04 מוצאי שב"ק:
- 10:12 מוצאי שב"ק - ר"ת:

זיכוי הרבים

רכשו לכם זכות הפצת הגיליון 'דברי חיים' להצלחה ולסיד"ש בכל הענינים או להנצחת קרוביכם.

kehilasdivreichaim@gmail.com

נדבת

הדפסת הגיליון והפצתו

לעילוי נשמת

האשה החשובה

מרת אסתר ע"ה

בת ר' ישעי' ז"ל

נלב"ע ד' סיון

תשס"ח

נָשָׂא אֶת רֵאשִׁי בְנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם הֵם לְבֵית אֲבוֹתָם לְמִשְׁפָּחוֹתָם:

המפרשים דקדקו בלשון "גם הם" שלכאורה מיותר הוא, דמה בא לרבות, ובאמת מצוואת צמלק שהיה אפשר לחשוב שהטעם שמנין בני קהת [המבואר בסוף פרשת במדבר] הוא קודם למנין בני גרשון כיון שבני קהת חשובים ביותר, לכן אמר בני גרשון גם הם חשובים כבני קהת, והטעם שהקדים בני קהת כי הם נשאו את הארון ומשום כבוד התורה הקדים אותם, אבל באמת כל אחד העושה תפקיד רצון הבורא, חשוב ג"כ לפני הקב"ה בלי שום חילוק, וזה חיזוק והתעוררות למי שאינו בעל כשרון או מי שאין לו היכולת לעסוק בתורה כל כך, ועוסק בענייני עבודה או גמ"ח וצרכי ציבור כל זמן שכונתו לשמים וקובע עתים לתורה, ג"כ חשוב לפני הקב"ה.

הטעם שלא נשאו גרשון הבכור את הארון שמרמז על התורה, להורות שאף שבשאר כתרים שייך ירושה אבל בכתר תורה אין ירושה אלא ממי שמיגע בתורה זוכה לקנאו, ולכן בני הקהת שלא היו הראשונים בנחלה זכו לתורה על שהיו יגיעים בה.

כספר דברי יואל כתב לפרש בזה מה דאיתא במדרש הים ראה ויננס מה ראה ברייתא דר' ישמעאל ראה, וידוע הרבה פירושים לזה, ולפי מדרש הנ"ל מובן היטיב, כי הים טען למשה אני קשיש ממך שנבראתי ביום השלישי של בריאת העולם והאדם נברא ביום השישי, אמנם ממה שהקדים התורה בני קהת לבני גרשון אף שבני קהת היו צעירים מבני גרשון, כי כבוד התורה עדיף מבכורה, ממילא משה רבינו שהיה כבוד התורה עדיף מן הים שהיה קשיש ממנו, אלא דיש להקשות על לימוד זה דאולי אמרינן אין מוקדם ומאוחר בתורה ומה שנכתב קהת קודם לגרשון אין שום ראייה דאין סדר במקרא, אמנם בפסחים דף ו: אמרינן דבחד פרשה יש סדר והראיה מכלל ופרט וכלל דדרשינו דרשות משום הסדר של כלל קודם לפרש משמע דבחד פרשה יש סדר ולא אמרינן אין מוקדם ומאוחד בתורה, וממילא בפרשת המשכן שהוא חד פרשה יש סדר, ושפיר יש ראייה שכבוד התורה עדיף בהא דבני קהת נכתבו קודם, וזה ראייה מברייתא דר' ישמעאל שדורש י"ג מידות וא' מהן כלל ופרט וכלל, וזה מה שראה הים ראייה מברייתא דר' ישמעאל, שמזה יש להוכיח דיש סדר בפרשה א' ושפיר נס מפני דכבוד התורה עדיף מבכורה.

גַּם הֵם לְמִשְׁפָּחוֹתָם לְבֵית אֲבוֹתָם:

כ' כספר זינה לעתים מי שחושב על היחוס שלו ואינו עושה בעצמו שיהיה דומה למעשי אבותיו, אין היחוס חשוב כלום ולא עוד אלא שלפעמים זה קיטרוג עבורו, אבל אם "גם הם" ראויים אזי יש יחוס להיות "למשפחותם לבית אבותם".

כֹּל הַבָּא לְצַבָּא:

יש שינוי לשון בין הלויים לבני ישראל, בתחילת פרשת במדבר כ' "כל היוצא לצבא" ואצל הלויים כ' "כל הבא לצבא", וכ' כספר נתיבות שלום להסביר כי יש שני מיני מלחמת היצר, יש מלחמה חיצונית ועל זה נלחמו בני ישראל ולכן כ' כל היוצא לצבא, ויש מלחמה פנימית ועל זה נלחמו הלויים שבט שדבקו בתורה בבחי' של מי לה' אלי, ולכן כ' כל הבא לצבא, ועי' בסוכה דף נ"ב. דרש רבי עזריא ואיתימא רבי יהושע בן לוי שבעה שמות יש לו ליצה"ר, רע, ערל, טמא, שונא, מכשול, אבן, צפוני, ורמזו לזה מה שאמר הכה"ג בקה"ק אחת למעלה ושבע למטה, שלמד זכות על בני ישראל שהיצה"ר שהוא למטה יש לו ז' כוחות והיצה"ס יש לו רק כח א' דהיינו אחת למעלה, וממילא קל ביותר להיכשל, ואח"כ בגמ' כ' אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית

המדרש, וכ' רש"י דהיינו היצה"ר, וקשה א"כ למה לא כתבו שיש לו ח' שמות דהיינו גם השם "מנוול", ומי' האלמו"ר מנחמסטריווקה – יונקליס שליט"א שהשבע שמות הם היצה"ר שיש לכאן"א דכ' כי יצר לב האדם רע מנעוריו, אבל המנוול הוא היצה"ר הנמצא ברחוב שאפשר להימנע ממנו, ולכן "אם פגע בך" דהיינו שאינו המהות שלך אלא באופן של פגיעה, וזה מלחמה חיצונית, תילך לבית המדרש ששם לא נמצא מנוול ז', אלא היצה"ר הפנימי, וכח התורה יכול להתיש את היצה"ר.

והתודו את חטאתם אשר עשׂו:

מצות וידוי שהוא יסוד התשובה נמצא בפרשת גזל הגר, ותמוה למה נכתב דוקא בפרשה זו, ומי' החילוקי הרי"ס שבאמת כל חטא הוא גזל, שהקב"ה נתן חיים לאדם כדי שיעשה בהם רצון הבורא, והוא הנותן כח לעשות חיל, ובשעה שמורד בהקב"ה ומשתמש בכוחות שנתן לו הקב"ה לעבור רצון ה' הרי זו גזל מהקב"ה, וכמו שגזל הגר אין לו יורשים וממילא אי אפשר בהשבה, כמו כן להקב"ה לא שייך להשיב הזמן והכוחות שהשתמש בהן לעשות העבירה, לכן נתן הקב"ה מצות וידוי שיתבונן בו האדם ועי"ז יבוא לכפרתו.

וְלֹא יִטְמָאן אֶת מַחְזֵיהֶם וְגוֹי וְיִשְׁלַחוּ מִן הַמַּחְנֶה כְּאֶשֶׁר דִּיבַר ה' אֶל מֹשֶׁה:

לכאורה קשה להבין למה הוצרך התורה להגיד לנו שקיימו המצוה לשלוח מן המחנה, וכי בכל מצות התורה צריך לכתוב שבני ישראל קיימו את המצוה, ועוד יש להבין בהא דקיי"ל טמא מת יוצא ממחנה שכינה ובעל קרי ממחנה לוייה כמבואר בפרשתינו, וקשה איך חיו הלויים עם נשותיהם הלא בעל קרי אסור להיות במחנה לוייה, וכתב המסך חכמה חידוש שהלויים בהיותם במחנה לוייה פירשו מנשותיהם מהאי טעמא, ומדייק כן בפסוק וישלחו מן המחנה שעשו כן בפועל משום כאשר "דיבר" ה' אל משה, ובכל התורה כתיב כאשר "ציוה" ה' את משה, אמנם הם לקחו ק"ו מהא דמשה פירש מן האשה מכח מה שצריך לדבר עם השכינה כמבואר במס' שבת, ממילא הם עשו כאשר דיבר ה' אל משה כמו שמשה עשה כן עשו כל הלויים.

והתודו את חטאתם אשר עשׂו [לשון רבים] והשיבו את אשׂמו בראשׂו [לשון יחיד]:

יש הרבה אנשים שמתודים ואומרים הרבה, אבל לעשות פעולה של והשיב למעשה יש רק מועטים ויחידים וד"ל.

למה נסמכה פרשת סוטה לפרשת נזיר לומר לך שכל הרואה סוטה בקילקולה יזיר עצמו מן היין ולכן נכתבה פרשת נזיר לאחר פרשת סוטה, והקשו א"כ למה בסדר הש"ס נכתב מסכת נזיר קודם למסכת סוטה, ומי' האלמו"ר האמרי אמת מגור ז"ל שבאמת הסדר צריך להיות סור מרע קודם ואח"כ עשה טוב, לכן בתורה כתיב קודם פרשת סוטה להסיר מהרע ואח"כ ענין נזירות שהוא עשה טוב, אבל כשנתמעטו הדורות וראו חכמי ישראל שאם ימתינו על הסור מרע מעולם לא יבואו לעשות העשה טוב, לכן אמרו שיעשו טוב אפילו אם עדיין לא הסירו כל הרע, ומעט אור דוחה הרבה מן החושך, ולכן בתורה שבע"פ נכתב מסכת נזיר קודם למסכת סוטה, שיעסוק בעשה טוב אפילו אם עדיין הרע אצלו, וממילא ידחה בזה החושך ג"כ.

לכאורה יש להבין מי שרואה קילקול הסוטה ומה שקרה בסופה למה צריך עוד ענין של להזיר עצמו מן היין, י"ל שיש כאן ענין גדול, שהרואה סופה של סוטה והמיתה משונה שלה, הלא הדבר בא בהתפעלות, וזה אינו נשאר אצל האדם כי הוא מקרה גדולה, וטבע האדם לראות ולהתפעל לזמן קצר ואח"כ לשכוח, כמו שמצינו ראתה שפחה על הים אבל עדיין

נשאר שפחה, אבל ענין הנזיר שמקבל עליו קבלה על העתיד באופן תמידי, והאדם צריך לקבל עליו דוקא דבר קטן דהיינו שלא לשתות יין ולא ליטמא למתים, כי תפסת מרובה לא תפסת, ולזמן של ל' יום, כי לפעמים אם מקבלים על זמן ארוך א"א לקיימו, ויותר טוב לתקופה קצרה ועי"ז הקבלה נשארת, ואח"כ אפשר להמשיך, וזה פועל הרבה יותר מעניני התפעלות.

י"איש איש"י כי תשטמה אשתו:

י"ל שרצה להיות דוקא איש והשולט וזה גורם לדברים ל"ט, וגם הסמיכות לאי נתינת מתנות ג"כ סימן לאיש שיש לו עין ורע ולב רע, וזה גורם להשחתה.

לא יצק עליו שמן ולא יתן עליו לבונה כי מנחת קנאת הוא מנחת זכרון מזכרת עון:

כתב הפנים יפות הטעם שלא נתנו שמן על המנחת סוטה, כי ידוע כל מאכל אינו מקבל טומאה רק אם הוכשר מקודם ע"י משקה, ובדרך כלל בכל המנחות כשנתנו השמן שהוא משקה על המנחה עי"ז המנחה נעשה מוכשר לקבל טומאה והתורה חששה שמא תעשה האשה השתדלות לטמא את המנחה, לכן אין יתן עליו שמן כדי שלא יהיה מנחת סוטה ראוי לקבל טומאה, אמנם קשה הלא קיי"ל כלל דחיבת הקודש מכשיר [פ"י דכל דבר השייך להקדש אינו צריך הכשר דמשום חביבות של הקדש ראוי לקבל טומאה כמבואר מנחות ל"ג ובהרבה מקומות בש"ס], וא"כ אפילו אם לא יתן עליו שמן יהיה עדיין מוכשר לקבל טומאה מצד חיבת הקודש, וצריכים לומר דחיבת הקודש הוא רק בקרבן החביב לפני הקב"ה מלשון חבה, משא"כ מנחת סוטה שהוא מזכרת עון אינו חביב לפני הקב"ה וממילא לא שייך ביה דין חיבת הקודש מכשיר, [ואף דחטאת ואשם בא בגלל חטא מ"מ יש בה ענין של תשובה שנתכפר, משא"כ בסוטה הוי ענין של עונש]. וזה ביאור הפסוק לא יצק עליו שמן כדי שלא יהיה ראוי לקבלת טומאה, וא"ת חיבת הקודש מכשיר, על זה אמר הפסוק כי מנחת קנאות הוא מזכרת עון שאין זה ענין של חיבה, וממילא אינו ראוי לקבלת טומאה מצד חיבת הקודש, לכן לא יצק עליו שמן שלא יהיה מוכשר בכלל אפילו ע"י משקין.

בברכת כהנים יש 60 אותיות, וג' פסוקים, פסוק א' יש בו 15 אותיות, פסוק ב' יש בו 20 אותיות, פסוק ג' יש בו 25 אותיות, ובספר כרם הצבי הביא רמז דהנה ידוע שאהרן הכהן בירך ברכת כהנים בר"ח ניסן יום הקמת המשכן, אמנם באמת היה צריך להגיד ברכה זו בכ"ה כסלו כי תחילת נדבת המשכן היה מחרת יוה"כ"פ ונגמר בכ"ה כסלו, אך הקב"ה ציוה להמתין עד ר"ח ניסן [ונדחה יום זה לנס דחנוכה], והנה ממחרת יו"כ"פ עד כ"ה כסלו יש 73 ימים [כמנין חכמה כמש"כ בחכמה יבנה בית], אמנם לא עבדו כל הימים כי בשבתות ובימים טובים לא עבדו במלאכת המשכן, נמצא דמחשבון 73 ימים יש ליקח 3 שבתות בתשרי, 4 שבתות בחשוון, ועוד 3 שבתות בכסלו, סך הכל 10 שבתות, ועוד שני ימים טובים א' דסוכות ושמיני עצרת יש 12 ימים, ועוד תוספות שבת שעה קודם השבת ושעה שלאחריו שלא עבדו, יש שני פעמים 12 שעות, שזה עולה ליום א', יש כאן 73 יום פחות 13 יום סך הכל 60 ימים שעבדו בעבודת המשכן, בתשרי עבדו 15 יום בחשוון עבדו 25 יום ובכסלו 20 יום, סך הכל 60, לכן ברכם בששים אותיות וחלוק לג' חלקים כנגד כל חודש שעבדו, שיהיה חל הברכה במעשה ידיהם.

כה תברכו את בני ישראל אמור להם יברכך וגו':

התחיל בלשון רבים "כה תברכו" וסיים בלשון יחיד "יברכך", ושמעתי מהרה"צ מסקולען ז"ל שאין הברכה חל אלא במקום שיש שלום ואחוה, ומהו השלום, כשא' מרגיש עין טוב כשחבירו יש לו ברכה והשפעות טובות, ובעוה"ר זה חולי גדול בין איזה אנשים רעים כשא' רואה חבירו מצליח ביותר, הוא מדבר עליו ורואה חסרונות תמיד אצלו, ובכל פעם כשרואהו הוא מרגיש ברע ויש לו עגמת נפש, איש כזה אין הברכה יכול לשרות עליו, ורק עיון טוב הוא יבורך, ולכן כתיב בלשון יחיד יברכך אם ירגיש כשחבירו יש לו ברכה הוא כמו שהברכה אצלו ממש, והכל אחד הוא, אזי הוא ראוי לקבלת ברכה.

יברכך ה' וגו':

כ' צחת"ס שבחולין צ"א. מבואר חביבין ישראל שמזכירים שם הוי"ה ב"ה לאחר ב' תיבות והמלאכים רק לאחר ג' תיבות, שהם אומרים קדוש קדוש קדוש ה' צבאות, ואנחנו אומרים ברוך אתה ה', וצ"ס הגלגל איתא דעל זה אנו משבחים ואומרים בכל יום "וקרבנתנו מלכנו לשמך הגדול באמת להודות לך וליחדך ולאהבה את שמך", וקרבנתנו מלכנו לשמך הגדול פי' להזכיר שמו הגדול "באמת", כי בתוה"ק שנקרא תורת אמת, מקדימים שם הוי"ה לאחר ב' תיבות, באמירת בראשית ברא אלקים [ס"ת אמת], וכן באמירת ברכות "להודות לך" באמירת ברוך אתה, וכן בשמע ישראל ה' אלקינו וגו' וזה "וליחדך", וכן באמירת ואהבת את הא וגו' וזה "ולאהבה את שמך", ובברכת כהנים יש השראה של שכינה ודביקות בא' שאפילו לאחר תיבה מזכירים שמו יתברך שאומרים יברכך ה', וזה מרומז בפסוק ושמו את שמי על בני ישראל דהיינו תיכף באמירת יברכך.

יברכך בממון וישמרך מן המזיקין [חז"ל הובא ברש"י], לכאורה מקודם יש לעשות השמירה מן המזיקין ואח"כ יכול להכניס ממון בביתו וכן הוא דרך העולם, אמנם כונת הברכה הוא שהממון בעצמו לא יהיה המזיק כמש"כ וישמן ישורון ויבעט, לפעמים ע"י ריבוי העושה שוכחים מי הנותן, וזה מזיק לאדם שנעשה עושר שמור לבעליו לרעתו ח"ו ומנכין לו משכרו בעוה"ז, לכן צריכים ברכה מיוחדת שממונו לא יזיק לו בשכרו בעוה"ב.

צ"ע או"ח סימן קכ"ה "אין הכהנים רשאים לעלות בסנדליהן לדוכן", והטעם שמא תפסק לו רצועה וירצה לקשרה בעוד שהחביו הכהנים מברכים ויצא עליו לעז שהוא פסול לכהונה, והלצ"ח הצי"א הטעם מפני הקדושה שנאמר: אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר עומד עליו אדמת קודש הוא, "הלם" בגימטריא "כהן", וכיון שיש השראת השכינה בשעת נשיאת כפים, כמו שנאמר ושמו את שמי על בני ישראל, ממילא יש חיוב של של נעליך.

ברכת כהנים ס' אותיות ששים גיבורים ס' מסכת בש"ס [עי' אוהב יצאל רמז נפלא לשמנים פלגשים דקאי על פתיחת המשניות בש"ס מאימתי יציאות חמש ארבעה כל הזבחים ארבעה אבות בגימ' פ] י"ל ענין רמז תורה שבע"פ בברכת כהנים שהיא שמירה עליונה לכלל ישראל ובפרט בימי הגליות כמבואר בירושלמי סוף סוטה, וצמד"ל מצולל כה תברכו בזכות כה תאמה, י"ל דכשבאו במדבר סיני יומא קמא לא אמר ולא מידי משום חולשא דאורחא על אף שלא היו חלושים כמבואר במד"ר ויסב שהיה להם מיטות לישון והיה להם המן והבאר, אלא דקאי על הנחשלים שפלטם הענן וגם בשבילם יש צורך לקבלת התורה,

לע"נ

הרה"ח ר' דוד אליהו בן הרה"ח ר' יוסף חיים גרינוואלד זצ"ל

לע"נ

הרה"ח ר' בנימין בייניש בן הרה"ח ר' ישראל וזנבניס זצ"ל

ובלאו הכי היו שומעים הכל ביום א' ולא היה מתעכב קבלת התורה, רק בשביל אלו שפלטם, וזה דור שלנו מפני חטאינו גלינו ונתרחקנו ובשבילנו כה תאמר כה תברכו ודור האחרון יש להתחזק בלימוד תורה שבע"פ.

עשי עגלות צב:

פרש"י אין צב אלא מחופים וכן בצבים ובפרדים עגלות מכוסות קרויות צבים, ויש שדורשין מלשון הצבי ישראל לשון יפות [היש דורשין לא נכתב בכל הדפוסים של רש"י] ויש להבין הכונה בזה, ונראה כי רש"י כ' בפרשת תרומה עה"פ יהיה סרוח על צדי המשכן למדך תורה דרך ארץ שיהא אדם חס על היפה, וביארנו בדרך רמז שהכונה על יופי הקרשים שבאו מעצי שטים עומדים של יעקב אבינו דהיינו המסורת האבות הוא היופי של כלל ישראל, וכן בנסוע המחנה ג"כ צריכים לדעת על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, ובאמת ברש"י עה"פ הצבי כ' שהוא מלשון מצב, דהיינו בכל מצב היופי של כלל ישראל הוא המסורת אבותינו בידינו מרוזם בקרשים כנ"ל.

כתב החתם סופר בתורת משה פרשת נשא וזלה"ק: שלשה בני לוי בהם מרוזמים כל אשר אירע לישראל, כי קהת הוא על זמן קהלת ישראל בארצם ומקדשם וה' עמהם, והנו קהת לשון קהלה כמו לו יקהת עמים [בראשית מט י'] ורש"י שם, ובניו עמרם עם ברומו של עולם, יצהר כיצהר וחברון חברותא ודביקות ועוזיאל תוקפו וגבורתו של אל, אמנם גרשון בזמן שמגורשים ובנים גלו מעל שולחן אביהם בעו"ה, מלבן עונותיהם במקום קרבן כשהם שומעים לחכמים שביניהם כדכתיב מלאכי א' י"א ככל מקום מוקטר מוגש לשמי ומנחה טהורה ודרשו חז"ל ויק"ר ז ג' ומנחות ק"י ע"א אלו ת"ח שבבבל שעוסקים בתורה כאלו הקריבו כל הקרבנות, והנו בני גרשון לבני ליבון עונותיהם כמו ההר הטוב הזה והלבנון [דברים ג כ"ה] וכמו שדרשו חז"ל ספרי שם לבנון שמלבין עונותיהם של ישראל ע"י ששומעים פי חכמים, ואמר נשא את ראש בני קהת וגו' למשפחותם לבית אבותם שימשיך ראש נשמתם לבית אבותם הראשונים ואבות העולם, ואמר נשא את ראש בני גרשון אעפ"י שהם מגורשים בגלות מ"מ אפי" מחיצה של ברזל אינה מפסקת ונשא גם הם לבית אבותם כמו בני קהת, אך מורי הם דורו של שמד רח"ל אשר מררו להם ביסורין קשים ובניו מחלי כל חולי ומכה אשר לא כתובה סבלו ושם השני מושי משו מאהליהם ובחוצות הושלכו לעוף השמים בע"ה ואין ברי' יכולה לעמוד במחיצתם כמו שאחז"ל פסחים נ ע"א הרוגי מלכות אין ברי' יכולה לעמוד במחיצתם, ומה יאמר אליהם, נשא ראשם לבית אבותם הלא אבותם טפלים להם והם גדולים מהם כנלע"ד.

ציטת משה על משלי פרק י"ב עה"פ על כל פשעים תכסה אהבה, כתב וז"ל: נתגלה לי בחולמי של קושית המלאכים להקב"ה הלא אתה נושא פנים לישראל כמבואר בברכות כ. שאין זה נשיאת פנים לישראל רק הוא בדין, כי אהבתי אתכם אמר ה' ונקראו בנים, א"כ ענשם כי מניע לו ועמו אנכי בצרה והוא לא חטא, ועפ"י יתבאר הפסוק הנ"ל כפשוטו לאהבת הבורא לישראל מכסה על כל הפשעים ככל וגם אהבת אדם השלם להבורא כי ה' צילך ואהבה מעורר אהבה וא"כ אף אדם יפשע מכסה אהבה כנ"ל.

ונראה לפי מה שמבואר שבפרשת נשא יש קע"ו פסוקים וכן בתהלים פרק קי"ט וכן מס' בבא בתרא וכן בהלכות שבת מסימן רמ"ב עד סימן תי"ז, שבכולם יש ענין של אהבת ה' לישראל ואהבת ישראל להשי"ת, וכבר ביארנו פרשת נשא לפי"ז החת"ס במזמור קי"ט מלא אהבת תורה ואהבת השי"ת מס' בבא בתרא מתחיל בסוגיא דבית המקדש והלכות צדקה ענין יורשה מורשה קהלת יעקב, ומסיים בגט פשוט שכהן המגרש תיקנו בשבילו גט אחרת וכן הקב"ה כביכול איה כריתות אמכם וגו'.

הרצי מסקולען הגועס אליעזר זל"ל אמר יברך ה' דהיינו שיברך שתמיד תזכור ה' שויתי לה' לנגדי תמיד ומביא בשם אביו אותם קויתי כל היום ולא כ' לך קויתי כל היום דהיינו קויתי שאזכור אותך כל היום.

הבן איש חי כ' צספר אלת אליהו שבברכת כהנים יש ט"ו תיבות ויש לרמז שבששת ימי השבוע יש י"ב סעודות אחת ביום ואחת בלילה ורק בשבת יש שלש סעודות ולכן ההולך ממקום למקום חייבין לתת לו שתים ביום החול ושלש בשבת כמבואר במשנה פאה פ"ח מ"ז ואלו הסעודות נשפעים מט"ו שבברכת כהנים, סעודה שלישית היא כנגד תיבת שלום, וכז' אזי מורי זל"ל הוסיף שמוכן לפי"ז למה בסעודה שלישית יושבים בחבורה שסעודה זו כנגד שלום, וסעודה הראשונה של השבוע במוצש"ק מלוה דמלכא כנגד יברך ששם משפיעים ברכה וממון לכל השבוע, ואני הק' הוסיף שהג' סעודות בשבת כנגד וישם לך שלום ר"ת שלו שהשלום שלו, וישם סעודת ליל שבת ושמו בנחת כמבואר בגמ' ושמו אצל המזבח, לקבל את השבת בניחותא כמבואר בגמ' ולימרו בניחותא.

יש רמז נפלא לזה על הפסוק בפרשתנו עתודים חמשה כ' מלא אצל נחשון ולא בשאר הנשיאים, וכתב המהר"ם מרוטנבורג חנדפס בחומש תורת חיים ז"ל עתודים דנחשון מלא וכתוב במסורת שאין יותר עתודים עם ו' אלא חד להיות היהודים עתידים עתודים כתיב ועתידים קרינו, לפי שמרדכי היה מצד אחד מיהודה כדאיתא במגילה י"ב ב' והיה לו הכה של נחשון לקפוץ בים, והוא"ו של עתידים יש לה כמין קרינים ומשונה משאר ווי"ן לומר שהיהודים יש להיות בפורים כעתודים לשמוח ולקפוץ וכמבואר בסנהדרין ס"ד: עיי"ש, וצנעה"ע כתב הוא לשון עמידה כי בזה שיש עזות דקדושה אפשר ללחום בעמלק ולמסור נפשו להשי"ת.

הטעם שחזר התורה לפרש קרבן של כל נשיא ונשיא אף שאין בהם שום שינוי וחידוש, להורות שאצל הנשיאים לא עשו בשביל שהשני עשה, רק כל אחד עשה כאילו היה לו הענין בהתחדשות והוא הראשון שעושה, ולכן רש"י פי' טעמי הקרבן בקרבן השני ולא בקרבן הראשון עיי"ש, כי בקרבן הראשון אין חידוש, אבל בקרבן השני כשמפרש טעמא מוכח שעשה כן בשביל הטעם שבו, וכן צמדק יש טעמים על כל נשיא ונשיא, ומזה יקחו בני ישראל לימוד שיש לעשות מצות ומעשים טובים מצד עצמו ולא בשביל שחבירו עושה, וגם שאין ענין של נתיישן בתורה ומצות אלא בכל יום יהיה בעיניך כחדשים. בספורנו כ' דהטעם שהתורה רצתה עגלה אחת לשני הנשיאים להורות ענין האחודות שיעשו ביחד.

לע"נ

הרה"ח ר' פינחס בן הרה"ח ר' בנימין ביינוש וזנב"ל

אשר הלך לעולמו לאחר שהודרך ביסורים קשים וקבלם באהבה בשב"ק פר' טמיני לסדר 'בקרובי אקדש' - בו ניסן תשע"ז

